

Nerovnováha platů

proč bereme méně, než na Západe?

Další ze série debat Café Evropa v regionech se uskutečnila 7. listopadu 2019. Do pardubického Bakla Café přišly debatovat Leonie Liemich, vědecká pracovnice ze Zastoupení Friedrich-Ebert-Stiftung v České republice a Hana Velíšková, personální ředitelka Mondi Group. Debatu na téma "Nerovnováha platů v Evropě - proč bereme méně než na Západe?" moderoval Martin Vokálek z Institutu pro evropskou politiku EUROPEUM. Problém nerovnováhy mezd vůči Západu, ale i Východu, zaměstnaní lidé v Česku vnímají. Z historického hlediska jsme za Západem pozadu a očekávání o rapidním růstu mezd na úroveň například Rakouska se po uvolnění režimu nenaplnila i přesto, že v České republice v posledních letech začaly mzdy rapidně růst. Tento nárůst byl reakcí na vývoj situace na pracovním trhu, kdy naše nezaměstnanost dosáhla nejnižší hodnoty v EU (okolo 2 %). Jaké jsou tedy příčiny zmiňované nerovnováhy? "Problém je hlubší, růst mezd závisí na ceně práce a zaměření ekonomiky. V ČR stojí ekonomika na méně kvalifikovaných oborech, které nemají tak vysokou přidanou hodnotu. Stali jsme se takovou "montovnou" Evropy," míní Hana Velíšková. "Historicky například v Německu nebyli pracovníci schopni nabízet práci za stejnou mzdu jako v ČR, firmy sem proto přesouvaly výrobu," dodává Leonie Liemich. Levná, ale kvalifikovaná pracovní síla byla naše výhodou, ale byl to také důvod pro zrod nerovnosti. Vstup ČR do EU před 15 lety přinesl uvolnění a mzdy u nás začaly růst. Mobilizace, flexibilita a lepší jazykové vybavení poté pomáhalo růstu hodnoty práce.

Toto je cesta, jak nejen zvyšovat hodnotu práce, ale i rozšiřovat povědomí o České republice na Západe a přilákat tak další investory. Stěžejní je pro Česko ale praktická stránka platů. Kupní síla v naší republice není o tolik slabší než u jiných zemí. Na Západe mají výrazně dražší služby, nájmy atd. "Důležitý je tlak na ekonomický růst. Zaměstnavatelé musí nejdříve na vyšší platy vydělat. Ekonomika v Evropě začíná ale zpomalovat," říká Velíšková. Leonie Liemich ale oponuje: "Pokud se má země dobře, tak by se to mělo projevat i na platových možnostech." Na globálním trhu je na českou pracovní sílu nahlíženo jako na rovnocennou, úroveň kvalifikace v ČR je vysoká. Češi jsou ale z kulturního hlediska méně mobilní a příliš nevyužívají příležitosti k výjezdu do zahraničí. I tento faktor by ale mohl ovlivnit hodnotu a cenu práce v budoucnu. Debatu se poté uchýlila směrem k plošnému řešení nerovnováhy, a to zavedením minimální mzdy v EU. Ta by ale mohla být destruktivní nejen pro firmy, ale i pro celou ekonomiku země. A to přivádí moderátora k otázce, zda je nerovnováha opravdu negativním trendem, nebo zda ji lze využít jako naši výhodou. Obě debatující se shodují, že nerovnováhu můžeme využít v náš prospěch. Pracovní síla v ČR je kvalifikovaná a levnější než v okolních státech. "Musíme se ale přesvědčit, aby se sem neposouvali pouze levnější, ale i kvalifikovanější činnosti," říká Hana Velíšková.

Leonie Liemich navrhuje více podporovat rozvoj technologií a inovací. Tomu však stojí v cestě problémy v rozvoji školství a genderová nevyváženost. V reakci na to moderátor vznáší dotaz, zda genderové rovnováhy mohou přispět zahraniční firmy. "Primární snaha musí být legislativní a rovnováha vymáhaná kontrolami," uvádí Velíšková za souhlasu Leonie Liemich. Firmy mohou jít ale příkladem, dbát na platovou nediskriminaci a sdílet postupy, které fungují v praxi. Moderátor debatu usměrnil také na téma nového projektu důstojné mzdy. Do té je započítaný jistý životní standard, který obsahuje například výdaje na kulturu, kroužky pro děti, jednu dovolenou v roce a možnost alespoň malých úspor. "Polovina lidí v ČR nedosáhne při práci 8 hodin denně na důstojný plat a život," upozorňuje Liemich. Tato situace indikuje mnohem závažnější problém než nevyrovnanost platů v Evropě. Hana Velíšková má ale návrh na řešení: "Je třeba podporovat ekonomický vývoj a přechod z levné práce na práci s vyšší přidanou hodnotou. Každý jedinec se ale musí snažit sám a doslova se "dobře učit". Ekonomové hrozí přicházející krizí. Jak se toto může odrazit na platovém ohodnocení v ČR? Krizi vidí obě debatující optimisticky a napomáhá tomu právě naše nejnižší míra nezaměstnanosti v EU. Na trhu chybí okolo půl milionu lidí, proto se nárůstu nezaměstnanosti tolik nebojí.

Evropská
komise

EUROCENTRUM
PARDUBICE

15 LET ČESKA
V EU

EUROPEUM
INSTITUT PRO EVROPSKOU POLITIKU
INSTITUTE FOR EUROPEAN POLICY

Organizátoři v rámci projektu Café Evropa poskytují prostor pro svobodnou diskusi. Její závěry však nelze zaměřovat s oficiálními stanovisky a postoji institucí EU.

www.cafe-evropa.cz